

Book Review

สร้างโมเดลธุรกิจ...ง่ายนิดเดียว

Business Model Generation Workbook

ปอรัมตอร์ จรัสเมธากุล¹

Porramate Jaratmetakul

บทนำ

หนังสือ “สร้างโมเดลธุรกิจ...ง่ายนิดเดียว: Business Model Generation WORKBOOK” เป็นหนังสือที่แต่งโดยคุณอิมะสี มิกิ ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานและเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการตลาด รวมถึงจัดการอบรมทางด้านการตลาด โดยหนังสือต้นฉบับได้จัดพิมพ์เป็นภาษาญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 2013 ในชื่อ Zukai Business Model Generation Workbook โดยเนื้อหาหลักของหนังสือจะกล่าวถึงการใช่ “ผืนผ้าใบ” ที่เขียนบนกระดาษเพียงแผ่นเดียว แต่สามารถที่จะช่วยให้การดำเนินธุรกิจได้ง่ายมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวคิดของ อีฟ พินญัวร์ (Yves Pigneur) ร่วมกับ อเล็กซานเดอร์ ออสเทอร์วัลเดอร์ (Alexander Osterwalder) ผู้แต่งหนังสือ “คู่มือสร้างโมเดลธุรกิจ” ที่กล่าวถึงกระบวนการสร้างโมเดลธุรกิจและเป็นหนังสือได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน (Wittayawuttikul, 2017)

หนังสือจะแบ่งเนื้อหาหลักออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1: แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับ Business Model Generation (BMG) ส่วนที่ 2 : การนำโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบไปใช้ในธุรกิจจริง ส่วนที่ 3: การนำโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบไปใช้งานส่วนบุคคล ส่วนที่ 4: การฝึกการออกแบบและนำโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบไปใช้งานจริง ส่วนที่ 5: เทคนิคที่จะช่วยเสริมประสิทธิภาพให้กับโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบ และส่วนที่ 6 ตัวอย่างโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบของกิจการต่าง ๆ

ซึ่งก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาในส่วนที่ 1 ผู้เขียนได้อธิบายถึง “คู่มือสร้างโมเดลทางธุรกิจ” ที่มาและความสำคัญของผืนผ้าใบ ผ่านการดูต้นที่สามารถเข้าใจได้ง่าย และบทสัมภาษณ์ของ อีฟ พินญัวร์ (Yves Pigneur) ที่เปรียบเสมือนบิดาของ “ผืนผ้าใบ” ที่ผู้อ่านได้ศึกษาในหนังสือตลอดทั้งเล่ม นอกจากนี้ยังมีบทสัมภาษณ์ของผู้ที่เคยใช้ผืนผ้าใบในการทำงานจริง ก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาในส่วนที่ 1 ซึ่งจะเป็นการอธิบายถึงองค์ประกอบหลักทั้ง 9 ช่องพร้อมคำอธิบาย

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*Corresponding Author e-mail: jporra@kku.ac.th

ความหมาย วิธีการเขียนและเทคนิคการเขียนโมเดลบนผืนผ้าใบให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่ขาดประสบการณ์

ส่วนที่ 2 จะเป็นการกล่าวถึงประโยชน์ของการนำผืนผ้าใบไปใช้ในธุรกิจ พร้อมตัวอย่างของการใช้ในธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ธุรกิจใหม่ ธุรกิจที่ต้องการขยายตลาด ธุรกิจที่ต้องการเจาะกลุ่มลูกค้าเฉพาะ ธุรกิจที่กำลังพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้อธิบายถึงวิธีการในการจัดการอบรมสำหรับการใช้ผืนผ้าใบในธุรกิจกับพนักงานกลุ่มต่าง ๆ หลังจากนั้นหนังสือได้อธิบายถึงการนำผืนผ้าใบไปใช้กับงานส่วนบุคคลและธุรกิจขนาดเล็กที่จะอ่านได้ในส่วนที่ 3 ซึ่งในส่วนนี้จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและการใช้ประโยชน์จากการนำผืนผ้าใบได้มากขึ้น เนื่องจากตัวอย่างที่ใช้ประกอบการอธิบายจะมีความใกล้เคียงกับการใช้ชีวิตหรือการทำงานมากขึ้น เช่น การนำผืนผ้าใบมาช่วยในการแก้ไขปัญหา การนำเสนองาน หรือการเปลี่ยนย้ายแผนกในการทำงาน เป็นต้น

ส่วนที่ 4 จะเป็นส่วนที่อธิบายถึงขั้นตอนการออกแบบโมเดลธุรกิจที่มีกระบวนการทั้งสิ้น 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนในการเตรียมการ ขั้นตอนในการทำความเข้าใจ ขั้นตอนการออกแบบ ขั้นตอนการนำโมเดลธุรกิจไปใช้จริง และขั้นตอนการเฝ้าสังเกต ทบทวนและแก้ไขโมเดลธุรกิจ หลังจากนั้นผู้อ่านจะได้อ่านถึงประเด็นทางด้านเทคนิคต่าง ๆ ที่จะช่วยให้โมเดลธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้นในส่วนที่ 5 ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคการคิดด้วยภาพ การใช้แผนภาพหรือรูปประกอบทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว รวมถึงการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งเทคนิคต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้ใช้โมเดลธุรกิจมีความเข้าใจ และเห็นภาพของโมเดลธุรกิจที่ตนกำลังเขียนได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และในที่สุดท้ายส่วนที่ 6 จะเป็นตัวอย่างของการนำโมเดลธุรกิจไปใช้จริงกับธุรกิจ ซึ่งในส่วนนี้จะมีธุรกิจที่เป็นตัวอย่างจำนวน 9 ธุรกิจที่แตกต่างกัน

บทวิจารณ์

หลังจากที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ พบว่า เนื้อหาโดยรวมของหนังสือสามารถอธิบายถึงโมเดลธุรกิจที่ใช้ผืนผ้าใบได้เข้าใจง่าย พร้อมทั้งตัวอย่างต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ได้กับธุรกิจหลากหลายประเภท หลากหลายขนาด รวมถึงยังสามารถที่จะนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ จุดเด่นอีกประการหนึ่งของหนังสือคือการอธิบายถึงขั้นตอนการเขียนโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบพร้อมเทคนิคต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การเขียนและการทำงานโดยใช้โมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบสามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งในส่วนนี้หากผู้อ่านได้เขียนโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบที่หลากหลายโมเดลและเลือกโมเดลที่ดีที่สุดไปปฏิบัติจริงจะยิ่งเพิ่มความชำนาญและประสิทธิภาพของโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบมากยิ่งขึ้น เพราะการนำ

โมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบไปใช้จริงจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจถึงสถานการณ์ในการทำงานจริงรวมถึงการเลือกใช้และปรับเปลี่ยนโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ดังนั้นแนะนำว่าผู้ที่สนใจหนังสือเล่มนี้หลังจากที่อ่านหนังสือจบ ควรที่จะต้องลองเขียนโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบของตนเองและลองนำไปปฏิบัติ

จากเนื้อหาต่าง ๆ ในหนังสือสามารถกล่าวได้ว่าหนังสือเล่มนี้เหมาะสมและเป็นประโยชน์กับบุคคลหลากหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ ธุรกิจขนาดกลาง และขนาดเล็ก บุคคลทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่เริ่มต้นที่จะทำธุรกิจ อาทิ กลุ่มธุรกิจ Start-up ที่กำลังได้รับความนิยมในประเทศไทย เนื่องด้วยเนื้อหาในหนังสืออธิบายค่อนข้างละเอียด ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และอธิบายถึงขั้นตอนการทำพร้อมตัวอย่างอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามเนื่องด้วยเป็นหนังสือที่แต่งโดยชาวญี่ปุ่น ส่งผลให้ตัวอย่างที่มีอยู่ในหนังสือและวิธีการนำไปใช้ มักจะเป็นตัวอย่างที่มาจากธุรกิจในประเทศญี่ปุ่น ดังนั้นเพื่อนำไปสู่การใช้โมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่จะนำโมเดลธุรกิจไปใช้จริงอาจจะต้องคำนึงถึงประเด็นทางด้านของวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นตัวอย่างในหนังสือ กับวัฒนธรรมองค์กรหรือธุรกิจวัฒนธรรมที่เป็นสภาพแวดล้อมในการทำธุรกิจที่จะนำไปใช้จริง

แม้ว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นหนังสือที่อ่านและทำความเข้าใจได้ง่าย แต่เพื่อให้ผู้อ่านและผู้ที่เกี่ยวข้องนำโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบไปใช้งานจริง สามารถที่จะเข้าใจถึงการดำเนินธุรกิจหรือการใช้โมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบได้มากยิ่งขึ้น จึงแนะนำว่าควรที่จะศึกษาจากหนังสือต่าง ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่ครอบคลุมการดำเนินธุรกิจทุกด้าน รวมถึงการวางแผนการดำเนินธุรกิจที่เป็นระบบและมีละเอียดมากยิ่งขึ้น เช่น การต่อยอดการเขียนโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบเป็นการเขียนแผนธุรกิจฉบับเต็ม หรือ การทำความเข้าใจถึงการใช้งานของโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบ เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาจากหนังสือต่าง ๆ เพิ่มเติมไม่ว่าจะเป็น หนังสือ “คู่มือสร้างโมเดลธุรกิจ: Business Model Generation” แต่งโดย อีฟ พินญอร์ (Yves Pigneur) และ อเล็กซานเดอร์ ออสเทอร์วัลเดอร์ (Alexander Osterwalder) หนังสือ “วิธีคิดผลิตภัณฑ์อย่างนักสร้างโมเดลธุรกิจ: Value Proposition Design” แต่งโดยอเล็กซานเดอร์ ออสเทอร์วัลเดอร์ (Alexander Osterwalder) และคณะ หรือหนังสือ “วิธีเขียนแผนธุรกิจ” แต่งโดย ดร.ชัยเสกสรรค์ พรหมศิริ เป็นต้น จะช่วยให้ผู้สนใจเข้าใจถึงโมเดลธุรกิจบนผืนผ้าใบอย่างดีและใช้งานได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

Miki, I. (2018). **Business model generation workbook**. (Yozuke, Trans.) Bangkok: We Learn. (In Thai)

Wittayawuttikul, R. (2017). **Business model generation (Book Review)**. TLA Research Journal, 10(1), 112-113. (In Thai)